

ሓባራዊ መልእክት ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ናብ ዝምልከቶም ኣህጉራውያን ትካላት

ክቡር ኣቶ ፊሊፖ ግራርዲ - ኮምሽነር ላዕላዋይ ኮምሽን ጉዳይ ሰደተኛታት ሕቡራት ሃገራት - ጀነሻ
ክቡር ዶ/ር ተድሮስ ኣድሓኖም - ጠቕላላ ዲረክተር ውድብ ጥዕና ዓለም ጠቕላላ - ጀነሻ

ቅዳሕ፡-

- ካልኣት ዝምልከቶም ኣካላት ሕቡራት ሃገራት
- ንኤርትራውያን ሰደተኛታት ኣዕቁቡቲ ሃገራት

31 መጋቢት 2020

ጉዳይ፡-

ንኣብ ውሽጢ ሃገርን ወጻኢን ዘለዉ ኤርትራውያን ጸረ-መቐዘፍቲ ኮሮና ቫይሩስ ንምክልኻል ዝዓለመ ምሕጽንታ

ክቡር ኮሚሽነር ላዕላዋይ ኮምሽን ጉዳይ ሰደተኛታት ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ፡ ኣቶ ፊሊፖ ግራንዲ
ክቡር ጠቕላላ ዲረክተር ውድብ ጥዕና ዓለም ዶር. ተድሮስ ኣድሓኖም

ንሕና፡ እዞም ኣሰማትና ኣብ ታሕቲ ተጠቓሱ ዘሎ ንኹሉ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ ሓይልታት ኣብ ሰደት እንውክል፣ ናብ ክብርነትኩም ሓለፍቲ ሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ሰደተኛታት ሰብ-መዘን ውድብ ጥዕና ዓለምን እዚ ኣገዳሲ ምሕጽንታ ከነቐርበልኩም ከለና ሓላፍነትና ምኅኑ ብግቡእ ብምግንዛብ እዩ። ምስዚ ኣተሓሕዝና፣ ናይ'ዚ ምሕጽንታ'ዚ ቅዳሓት ከኣ ነተን ንኤርትራውያን ሰደተኛታት ኣዕቁቡን ዘለዎ ሃገራትን ከምኡ'ውን ዝምልከተን ሕቡራት ሃገራት ኣካላትን፣ ብፍላይ ድማ ሱዳን፣ ኢትዮጵያ፣ የመን፣ እስራኤልን ሊብያን ክወሃብ ምኻኑ ከነፍልጥ ንፈቱ። እዚ ዝኹነሉ ቀንዲ ምክንያት ከኣ ሃለዎት ናይ'ዞም ኣብ ብዙሓት ሃገራት ዓለም ተባብሮም ዝተፈላለዩ ወጽዓታት ዘሕልፉ ዘለዉ ኤርትራውያን፣ ኣቓልቦን ቆላሕታን ኣህጉራዊ ግብረ-ሰናይ ማሕበረ-ሰብ ንምርኻብ ዝዓለመ ኢዩ።

ዝኸበርኩም ሰብ-መዚ፣

እዚ ብምክንያት ኮቪድ-19 (ኮሮና ኣሩስ) ዝላባዕ ዘሎ ሕማም'ዚ፣ ናብ'ተን ብግጭታት ዝላቓዩ ዘለዎን፣ ኣብ ተነካኢ ዝኹነ ክፍለ-ዓለም ዝርከባን፣ ነዚ ናይ ኮሮና ቫይሩስ ለቦዓ ንምግጣም ዘይተቐረባ፣ ንመብዛሕትኦም ኤርትራውያን ሰደተኛታት ድማ ኣዕቁቡን ዘለዎ ሃገራት ድሮ እቲ ለቦዓ በጺሕዎን ኣሎ። እዚ ኩነታት ኮሮና ቫይሩስ ኣብ ግምት ብምውሳድ፣ ካብ ዓለም እቲ ዝኸፍኦ ማሕበራዊ ነውጺ ዘለዎ ቦታታት ምኅኑ ከኣ ብምስትውዓል፣ ብዙሓት ካብ ህዝብና ድማ እቲ ቀንድን መሰረታውን ባእታ ዝኹነ መከላኸሊ ናይ'ዚ ሕማም'ዚ ኢድ ምሕጻብ ብምኅኑ፣ ኢድ መሕጸቢ ዝኹኑ መላሊጢታት ከም ማይ ኮነ ሳምና ናይ ምርኻብ ዘለዎም ዕድል ከኣ ኣዘዩ ውሑድ ብምኅኑ፣ በዚ ተላባዒ ሕማም'ዚ ምክንያት ክቐዘፉ ዘሎ ተኸእሎታት ሰፊሕ ብምኅኑ፣ ንዓና ኣዘዩ የሰክፈናን የተሓሳስበና'ዩ። ብምኅኑ ኣቓልቦ ተሞሂብዎ ኣብ ግዜኡ ህጹጽ ኣትኩሮ ብኣህጉራዊ ማሕበረ-ሰብ መታን ክረክብ ብሕቡራት ሃገራት ጉዳይ ሰደተኛታት ሰብ-መዘን ብውድብ ጥዕና ዓለምን ተመሪሑን ተወሃሂዱን ዕቲብ ተባብሮ ክውሰድ ኣትሪርና ንምሕጽን።

ብእምነትና፣ ብሰንኪ ኣብ ኤርትራ ዘለዉ ጸገማት ብዙሕ መንእሲያዊ ኣይሊ ካብ ህዙብና፣ ብእሸሓት ዝቐጸሩ ኣረጋውያንን ኣብ ተአፋፍን ሓገዛት ኣብ ዘድልዮም ግዜ ንድሕሪት ገዲፎም ዝፈትዉዎ ሃገርም ጠንጠኖም ናብ ሰደት ከም ዘምርሑ፣ ካባኻትኩም ዝተኸወለ እዩ ኣይንብልን። ብካልእ ወገን ካብ ነዊሕ ግዜ ጀሚሩ ነቶም ንድኹማት ሓገዝ ክህቡ ዝጸንሑ ግብረ-ሰናይን ሃይማኖታዊ ትካላትን ካልኣት ናይ ማሕበራዊ ውሕሰነት ትካላትን ኩሎም ኩነ ተባሂሉ ብመደብ እቲ ዘሎ መንግስቲ ኣፈራሪሰዎም ይርከቡ። ብተወሳኺ መብዛሕትኦም እቶም ናይ ሕቡራት ሃገራት ግብረ-ሰናይ ማሕበራትን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ኣብ ኤርትራ ንጥፈታት ካብ ዘቋርጹ ዓሰርተታት ዓመታት ኣቐጺሮም እዮም።

ክቡራት ኣህጉራውያን ሰብ-መዘ!

ኣብ'ዚ እዋን'ዚ እቲ ኣፈሻዊ ኤርትራዊ ኩነታት ተዳኺሙን ነብሱ ክሕግዘሉ ዝኽእል ኩነታት ከም ዘዮብሉን ርኡይ ሓቂ ኩይኑ ኣሎ። ጸብጻባት ከም ዝሕብሩ፣ እቲ ኣብ'ታ ሃገር ዘሎ ካብ 300 ንላዕሊ ዝኸውን ቤት ማእሰርታታት ኣብ ልዕሊ ብጻዕቂ እሱራት ኣዕለቕሊቐ ተጸፋጺፉ መሊኡ ምህላዉ፣ ነዚ ኣደገኛ ዝኹነ ለቡዳ'ዚ ክከላኸል ዝኽእል ዓቕምን መሳርሕን ዮብሉን። እቲ ብስም “ሃገራዊ ኣገልግሎትን” ግፋን ዝኣከብ ዘሎ ናይ ባርነት ስራሕ ዝሰርሕን፣ ዝዚፍ ኣሃዱታት ሰራዊት እንተኹነ'ውን ኣዝዩ ጻዕቂ ኣብ ዘለዎ “መደበራት” ስለ ዝኮበር ነዚ ለቡዳ ሕማም'ዚ ንኸላባዕ ክፋት ዕድል ዝህብ ኩነታት እዩ ዘሎ።

ቦቲ ኣደ ወገን ከኣ፣ ኣብ ሱዳን፣ ኢትዮጵያ፣ የመን ከምኡ'ውን ኣብ እስራኤል ኣብ ናይ መዕቆቢ “መደበራትን” ኣብ ከተማታት ዝርከቡ መዕቆቢታትን ዘለዉ ኤርትራውያን፣ ስሉዎ ኣህጉራዊ ናይ ግብረ-ሰናይ ማሕበራት ተዋሳኒቲ ብተግባር ዝንቀሳቐሱ እንተዘሃልዮም፣ ብዙሓት ኤርትራውያን ኣደዳ'ዚ ለቡዳ'ዚ ክኾንሉ ዝኽእሉ ዕድላት ዓቢ እዩ። ኣብ መደበር ሰደተኛታትን ግዚያዊ መዕቆቢታትን ኣብ ናይ መጀመርያ ናይ ምቕባል መሰርሕ ኣብ ብዙሓት ሃገራት እንተላይ ሃገራት ኤውሮጳ ዘለዉ ኤርትራውያን፣ እተን ዝቐበላ ዘለዎ ሃገራት ብተገዳስነት እንተደኣ ብዝምልከቶም ኣካላት፣ ብፍላይ ሕቡራት ሃገራት ናይ ሰደተኛታት ሰብ-መዘ፣ ሓለፍቲ ኣህጉራዊ ውድብ ጥዕና ዓለም ሓገዝን ምኽርን ዘይተሓወሰዎ፣ ኤርትራውያን ሰደተኛታት ኣደዳ ኮሮና ቫይሩስ ኩይኖም ንኣደጋ ክሳገሩ ዝኽእሉ ተኽእሎ ዓቢ ምኃኑ ክንገልጽ ንፈቲ።

ብምኃኑ እምበኣር “ኮቪድ-19” ናብ ኤርትራ ከይላባዕ ንምክልኻል፣ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ብፍላይ ደግ ኣብ ኣፍሪቃ ከም ዝርከብ፣ ኣብ ኤርትራውያን ዝኮበሩ ናይ ሰደተኛታት መዓስከራትን ኣብ ከተማታት ብጻዕቂ ዝቐመጡ ኩነታት ስለ ዘሎን፣ ኣደጋ ኮሮና ቫይሩስ ከይዝርጋሕ ንምክልኻል፣ ኣትሪርና ክንብሎ እንደሊ ነገር እንተሎ ህጹጽ ሰጉምቲ ክትወስዱ ብፍላይ ከኣ እዞም ዝሰዕቡ ኣብ ግብሪ ንኸውዕሉ ንምሕጻን፡-

- ኣብ'ዞን ኤርትራውያን ተዓቕቦሙለን ዘለዉ ቦታታት እኩል ናይ ክንክን ጥዕና ማእከላት እኹል ቀረባት ናይ ማይ፣ መሕጸቢ ሳምናታት፣ ጸረ-ለኽፊ ዝኹኑ ፈሰሰቲ፣ “ንጉቲ”፣ መሸፈኒ ኣፍን ንጸርዮት ዘገልግሉ ወረቓቕትን ከም ዝህሉ ምግባር፣

- እቶም ቦታዊ ናይ ክንክን ጥዕና መርበባትን ትካላትን በዚ እኩይን ሓደገኛ ኮሮና ቫይሩስ ዘተለኸፉን ዘይተለኸፉን መፍለጢ ዝኸውን ናይ መመርመሪ ናውትን መሳሊጢታትን ከም ዝህልዎም ምርግጋጽ፤
- ኣህጉራዊ ግብረ-ሰናይ ማሕበረ-ሰብ ነቲ ኣብ ውሽጢን ኣብ መደበር ስደተኛታትን ዘሎ ህዝቢ ኤርትራ ካብ'ዚ ሓደገኛ ብቐልጠፍ ዝላባዕ ዘሎ መቐዘፍቲ ለበዳ ኮቪድ-19 ንምድሓን ዝክእሎም ክገብሩ፤

ዝኸበርኩም ሰብ-መዘ

ብእምነትና ትሕዝቶ እዚ እንቐርበልኩም ዘለና ኣገዳሽን ሕልኸልኸ ዝመልኦ ኩነታት ናይ'ዞም ኣስታት ኣርባዕተ ሚልዮን ኣብ ውሽጥ ሃገር ከምኡ'ውን ኣስታት ክልተ ሚልዮን ኣብ ወጻኢ ዝርከቡ ኤርትራውያን ነዚ ኣብ ልዕሊኦም ኣንጠጥዩ ዘሎ ለበዳ ንኣደጋ ተሳጢሖም ከም ዘለዉ ትርድኡዎ ኢኹም ኢልና ንኣምን። ኣኸበርትኹም፡-

(ኣቡ-መንበራት፤

1. ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ (ኤሃባደለ)
2. ኤርትራዊ ሃገራዊ ግንባር (ኤሃግ)
3. ሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ (ሰዲህኤ)
4. ውድብ ኣድነት ንዲሞክራሲያዊ ለውጢ (ውኣደለ)
5. ኣድነት ኤርትራውያን ንፍትሒ (ኣኤፍ)
6. ዲሞክራሲያዊ ውድብ ዓፋር ቀይሕ ባሕሪ (ዲውዓቀባ)